

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

De excommunicatione, & alia censura latis contra appellantes ad futurum concilium. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

Credo & vnā sanctam Ecclesiā catholicam, atque sic dixit Caiet. in eodem versic. Id autem & factis, & dictis declarabitur. † Quare Elisabeth asserta Regina Angliæ, quæ modo cum tanta nominis christiani iactura viuit, schismatica est, & hæretica, schismatica, quia separauit se ab unitate Ecclesiæ tam quo ad Caput, quā quo ad membra, hæretica, quoniam aliam Ecclesiā a Romana facit, & se ipsam aliud caput constituit. Hi omnes ergo in excommunicationem hanc incidunt. Hæc sunt, quæ de primo hoc capite habuimus, iam ad alterum veniamus.

De excommunicatione, & alia censura laetis contra appellantes ad futurum concilium.

Cap. II.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos cuiuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint, Vniuersitates verò, & capitula, quorumcunque nomine nuncupentur, interdiciamus ob ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontif. pro

tempore existentium ad vniuersale futurum conciliū appellantes. Nec non eos, quorum auxilio, vel fauore appellatum fuerit.

S V M M A.

- 1 Appellatio a Romano Pont. ad futurū concilium cur prohibita sit.
- 2 Appellatio fit, a minori ad maiorem.
- 3 Papa immediatus Christi Domini Vicarius est.
- 4 Papa Ecclesie Caput est constitutus.
- 5 Papa a nemine iudicari potest.
- 6 Concilium an sit supra Papam, magna olim contentio erat.
- 7 Appellatio ne interponatur a Papa ad concilium, quando definitum sit.

IN hoc capite excommunicantur, & censuris afficiuntur appellantes a Papa ad futurum concilium, nec non ipsis fauentes. Diuiditur autem in tres partes, quarum secunda incipit ibi, Vniuersitates uero, tertia ibi. Nec nō eos, sed iam de prima agamus, in qua excommunicantur singulares personæ ad futurum Concilium a Papa appellantes. Verum, quo rem hanc faciliorem reddamus, præmittenda hæc sunt. Primum cur Ecclesia appellationem hanc prohibuerit. Deinde, quando. Postremo Bulla hæc quid noui addat.

Quo-

1 Quoad primum igitur ꝛ sciendum est ob id Ecclesiam appellationem hanc prohibuisse, quoniam eam permittendo, fateri etiam simul videbatur Concilium maius, atque superius esse ipso Roman. Pontif. ꝛ nam appellatio ab inferiore ad superiorem fit, vt habetur in cap. 2. & ibi no. Gloss. in verb. Officiali, de consuetud. libro 6. & sequuntur ibi Philipp. Franc. in versicul. Tertio no. & in versicul. Secundo not. ex Gl. & Gemin. in versicu. Not. vnum, idem habetur in leg. 1. §. si quis in appellatione. ff. de appellat. & vt tradidit Abb. in Rubr. de Appell. nume. 2. communis denique DD. sententia hæc est, sed quia hoc in detrimentum, ac dedecus Romani Pontif. redundabat, ꝛ qui Christi Domini Vicarius proximus,

2 & immediatus est, ꝛ qui ab eodem Ecclesie Caput est constitutus. cap. non decet, dist. 12. & cap. sacrosancta. dist. 22. Vnde a Christo Domino dictum est Petro, tu vocaberis Cephas, quod significat latine idē, quod caput, & eidē dictum est: Pasce oues meas,

3 ꝛ quamobrem & a nemine iudicari potest, capitu. nemo, cum multis sequen. 9. quæf. 3. ob eam rem ne Apostolicæ Sedi iniuria hæc irrogaretur, & a nemine iudicari posse dignosceretur, censuris propositis, ac pœnis cautum, ac prohibitum est per hanc Bullam, ne ad futurum concilium appellatur.

Quoad secundum multo antea definitum id est, ꝛ nam cum magna esset contentio de hoc ob id, quod concilium supra Papam esse nonnulli existimabant, vt habetur apud Panorm. in suis quaestionibus, in 1. q. dub. 2. & apud Vgonium Episcopum Famagustanum in Tractatu de Conciliis, capitul. Appellatio ad concilium a Papa, & apud Caieta. in Tractatu de auctoritate Papæ, & concilij, Cap. 1. cum multis seq. Tractat. 1. apud Tabie. in verb. Concilium. numero 14. cum sequent. & ut refert Nauarr. in Glos. Summ. numer. 32. de pœnit. dist. 5. ubi ait Italos ferē omnes in hac sententia esse, vt Papa supra Concilium sit, scholam vero Parisiensem cum tota Gallia contrarium asserere, ꝛ ob eam rem Pius Secundus in dicta Congregatione Mantuæ de communi Cardinalium, cunctorum prælatorum, ac diuini, & humani iuris interpretum Curiam Romanam sequentium, approbatione, prouocationes hæc ad futurum concilium damnauit, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & interdicti præcepit, ne qua persona cuiusuis dignitatis, vniuersitalisve quouis colore quaesito appellationes has interponeret, & contrafacientes statuit reos etiam esse pœnarum læsæ maiestatis, & hæresis, quibus pœnis eos quoque affici voluit, qui his fauerent, auxiliumve ad id præstaret,

vt habetur in sua constitutione ,
 incip. Execrabilis, & pristinis rem-
 potibus inauditus, lata Mantuæ
 1459. 15. Calend. Februarii Pont.
 sui anno secundo, quam confor-
 mauit, & ampliauit Iulius Secun-
 dus per aliam constitutionem la-
 tam Romæ 1500. Nono Calend.
 Iulij. Pont. sui anno Sexto. incip.
 Suscepti regiminis nos. cura solli-
 citat. Prioris autem constitutio-
 nis meminit Caieta. in Summ. in
 verb. Excommunicatio, capit. 25.
 & Syluest. in verb. excommunica-
 tio. 7. in fine. & Nauarr. in Com-
 mentario de Datis, & promiss.
 not. 8. propè finem, & not. 26. nu-
 43. versi. Tertio quod consulens,
 & in Man. cap. 27. num. 58. Ex his
 iam patet, quamobrem Ecclesia
 id prohibuerit & quando, quæ
 duo proponenda nobis proposui-
 mus, iam tertium aggrediamur,
 scilicet quid noui hæc Bulla ad-
 dat. Quoad hoc igitur constitutio-
 nes prædictorum Roman. Pontifi-
 vberiores sunt, vt ex ipsis constat
 quoad pœnas; Bulla vero hæc re-
 strictior est quoad absolutionem
 excommunicationis, quandoqui-
 dem quoad hoc omnia priuile-
 gia tollit, sicut etiam quoad incur-
 rendum in ipsam, vt suo loco vi-
 debimus, cum per ipsas constitu-
 tiones reseruetur tantum absolu-
 tio Rom. Pont. non autem priuile-
 giis derogetur. His sic præmissis,
 iam regulam de more ponamus.

- S V M M A.**
- 1 Appellans ad futurum concilium a
 Papa, in excommunicationem inci-
 dit, quæ regula declaratur, quousque
 pateat.
 - 2 Supplicare licet Pontifici.
 - 3 Supplicari ei potest, a quo appellari nõ
 licet.
 - 4 Appellans a quouis alio, præterquam
 a Romano Pont. in excommunicatio-
 nem non incidit.
 - 5 Papa errans admoneri potest.
 - 6 Papa an resisti possit, si iniquam sen-
 tentiam contra aliquem ferat, in exe-
 cutione.

Premissa causa, quamobrẽ
 Ecclesia appellationem a
 Papa ad futurum concilium
 prohibuerit, iam, qui contra faciẽ-
 do in excommunicationem hu-
 ius Bullæ incidunt, videamus.

- In excommunicationem hanc
 1 igitur incidunt, qui a Papa ad fu-
 turum concilium appellant, vt ha-
 betur expressum hoc in initio hu-
 ius capituli propositi. Quæ excom-
 municatio omnes afficit, & quol-
 cumque, cum ob di&ionem illam
 omnes, quæ neminem excludit, ar-
 gumen. l. Iulianus. ff. de lega. 3. &
 capi. si Romanorum. dist. 19. cum
 ob di&ionem illam singulos, nam
 ex quo singuli in excommunica-
 tionem hanc appellant incidi-
 dunt, ergo & omnes. Quæ di&io
 fin.

singulos, necessario adhibita non est, quoniam dictio illa omnes, singulos complectitur, & quoscunque, & per dictionem illam omnes, non comprehenduntur vniuersitates, quandoquidem ipsæ non excommunicantur, vt habetur in capit. Romana. §. in vniuersitatem. de sentent. excommunic. libro 6. & nos abunde in Tractatu nostro de censuris in Tab. 2. Ad dita ergo est dictio illa singulos, vel ut apertius, quid altera dictione omnes, comprehendatur, dignosceretur, vel ne quis existimaret dictione illa Omnes, comprehendere vniuersitates, vt quidam voluerunt, & existimarunt, sed non recte, cum id sua vi non comprehendat, vt asseruit Quin. Mandos. in Tractatu de Commis. Commis. 2. in verb. omnesque, & in verb. singulos, vbi & alios quam plures idem sentientes refert, idque merito, nam dictio illa, omnes, est signum vniuersale quod adiectum alicui, facit, vt singula eius comprehensa intelligantur, vt docent Logicæ artis Magistri, nõ autem est nomen vniuersitatis. Dum igitur Bulla excommunicat omnes, & singulos, copulam illam, Et, pro idest, interpretabimur, hoc enim quoque aliquando significat, vt habetur in Instittu. de tut. §. 1. ibi, Est autem tutela ius, ac potestas, nam dictio illa, Ac, pro idest, ponitur, vt ibi no.

Secundo excommunicatio hæc afficit appellantes cuiuscunque

status sint, scilicet vel clerici, vel laici, nam ex quo excommunicat singulos cuiuscunque status hæc Bulla, vt habetur ibi, singulos cuiuscunque status, status hominũ bipartitus est, nam alii sunt laici, alij sunt Ecclesiasticæ personæ, vt habetur in cap. duo sunt gene. r. 2. q. 1. ergo omnes comprehendit, atque sic habetur in Bulla Pij r. & Iulij r.

Tertiõ afficit homines, cuiuscunque gradus sint, ob uerbum illud Gradus, nam, cum excommunicantur tam laici, quam Ecclesiasticæ personæ, vt proxime probauimus, in vtroque horum diuersi gradus sunt, in Ecclesiasticis enim personis post Romanum Pontif. quem in his semper excipio, in Ecclesia, inquam, diuersi gradus sunt, tam ratione dignitatis, quã ordinis, & religionis, sunt enim Cardinales, sunt Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Archipresbyteri, presbyteri, & alij clerici inferiores: in religionibus quoque varij gradus. In laicis quoque tantundem, adest enim Imperator, adsunt Reges, Duces, Marchiones, Comites, iudices, & alij in dignitate positi, ite & priuatæ personæ, hi omnes ergo appellantes a Romano Pontif. ad futurum concilium in excommunicationem hæc incidunt, ex quo excommunicantur omnes, cuiuscunque gradus sint, atque sic habetur in cit. Bullis Pij Secundi, & Iulij Secundi.

Quar-

Quarto in excommunicationem incidunt, vel viri, mulieresve sint, vel liberi, vel serui, ex quo enim Bulla excommunicat omnes cuiuscunque conditionis, vt habetur in ipsa ibi, seu conditionis, conditio vero hominum sic huiusmodi, vt partim liberi, partim serui, ut habetur in Institut. de iur. pers. partim viri, partim mulieres sint, vt per se patet, iure omnes hanc Bullam offendentes in excommunicationem hanc incidunt, vt habetur in capitu. mulieres, & in c. de monialibus, & in c. relatum. de sen. excom. ergo idem & hic, non enim ratio alia contrarium suadet, & pertinent hic, quæ dixit Mandoss. in ead. commiss. in verb. Omnes, in vers. vnde vel per sonæ.

Quinto in excommunicationem hanc incidunt, vel ab ordinationibus, vel a mandatis appelleretur, vt habetur in Bulla, & ob id siue a generalibus, siue a specialibus appelleretur, atque idcirco ab eius sententijs, admonitionibus, censuris, & pœnis, tum quod & hæc ordinationes, ac mandata sunt, & eadem ratio in omnibus his viget, vt per se patet, ergo & eadem dispositio vigere debet. argumen. capitu. cum dilecta, de cōfirmat. vtil. vel inutil. & leg. illud. ff. ad leg. Aquil. tum quod expressa hæc habentur in citat. Bullis Pij Secundi, & Iulij Secundi. Quæ diximus autem, locum habent etiam, si quis ad Concilium præ-

sens appellet, quicquid dixerit Jacob. de Graff. libr. 4. decis. cas. conse. in explicatione Bullæ Cœne Domini. numer. 46. tum quod ratio prohibitionis, & hic viget, ergo & dispositio. argumen. leg. illud. ff. ad le. Aquil. & eorum quæ dixit Guid. Papæ decis. 373. tum quod idcirco ad futurum concilium appellentem excommunicauit Bulla, quoniam raro contingit concilium hoc congregatum esse, vbi quis appellat, sed non ob id excluditur, quin appellans ad concilium iam congregatum in excommunicationem hanc incidat. argument. l. vnic. iun. & Gloss. sponsam. C. de rapt. virg. Hi omnes ergo in excommunicationem hanc incidunt, iam eos, qui pœnam hanc euadunt, explicemus.

Primum igitur in excommunicationem hanc non incidit, † qui contra ordinationes Romani Pontif. præces eidem offert, idest supplicat, vt vulgo dicitur, vt exempli gratia, Romanus Pontif. ad triremes quem damnauit, is ergo cōdemnatus poterit Romano Pont. supplicare, quo eam pœnam sibi remittat, nam ad † omnes præces offerre possumus & supplicare, a quibus appellare non licet, ut habetur in le. si quis aduersus, & ibi not. Ias. num. 1. C. de prec. imper. off. & ut dixit de Papa, Stephanus Anfrer. ad decis. Capell. Tholosa. dec. 479. ver. Secūdo capitu. supplicatio. Idque iure merito, nam per

per supplicationem hanc non adi-
tur alius superior iudex, sed idē,
vt citati auctores in iisdem locis
inquiunt, & ob id non fit iniuria
Apostolicæ sedi, quæ per appella-
tionem fieret.

4 Secundo loco † in excommuni-
cationem hanc non incidit, vbi
appellat quis ab aliis iudicibus
inferioribus Apostolicæ sedis,
vel sint legati è latere, nam solum
Bulla loquitur de appellat. a Ro-
mano Pontif. ergo secus de aliis.
argumen. capitul. non ne. de præ-
sumpt. & l. cum prætor. ff. de iudi.
Quamobrem nec appellans a col-
legio Cardinalium sede vacante,
in excommunicationem incidet,
atque sic sensit Iacob. de Grassi li-
bro 4. deci. cas. conse. in expositio-
ne Bullæ Cœnæ Domini. nume-
ro 44.

Tertio in excommunicationē
hanc non incidit, qui appellat a
sententiis, & ordinationibus Im-
peratoris, vel Regum, & aliorum
inferiorum iudicum, tum quod
cessant rationes in his, quæ prohi-
bent appellationem a Romano
Pontif. argument. capitul. 2. de re
iud. libro 6. tum quod nec de his
Bulla loquitur, ergo nec nos lo-
qui debemus. argument. l. de pre-
tio. ff. de publ. in rem act. etenim li-
mitata causa limitatum producit
effectum. arg. l. in agris. ff. de acq.
rer. do.

5 Quarto † in excommunicatio-
nem hanc non incidit, si ipsum
errantem in aliqua re quis admo-

neat, nam etsi, vt Papa in iis, quæ
fidei sunt, errare non potest, vt cō-
munis Theologorum schola do-
cet, si tamen, vt singularis perso-
na errer, admoneri potest, vt dixit
Syl. in verb. Concilium. numer. 8.
vers. Quinto.

6 Quinto † in excommunicatio-
nem hanc non incidit, qui iniquā
sententiam a Roman. Pontif. ha-
buit, si in eā executioni resistit. Si
ergo regno iniuste quem priuet,
quod se, suaque tueri licet, cap. di-
lecto. de sent. excom. li. 6. & clem.
pastoralis. de re iud. resisti ei pote-
rit.

Postremo in excommunicatio-
nem non incidit, qui iniuste re ali-
qua priuatus tantundem ipsi si-
ne scandalo adimit: sed de priori
huius Capituli parte hætenus, ad
alteram veniamus. Si illud addi-
derimus appellantem ad conciliū
prouinciale, non incidere in ex-
communicationem, quoniā Bul-
la de cōcilio vniuersali loquitur,
atque sic dixit Iacob. de Grassi ibi-
dem num. 45. repugnat tamen ra-
tio, immo maior, quam in priori
casu, ex quo Romanum Ponti-
ferem prouinciali Synodo fa-
cit, quæ est inferior generali. Qua-
re contrariam opinionem verio-
rem sentio, & ob rationem reddi-
tam a nobis in alio casu in capite

Verf.

Verf. Vniuersitates verò
Collegia, & Capitula,
quocunque nomine nun-
cupentur, interdici-
mus ab ordinationibus, seu
mandatis appellantes.

S. V. M. M. A.

1 Collegium quid sit.

2 Vniuersitas interdici, non excommu-
nicari potest, & quamobrem.

IN hac postrema parte huius
capitis interdiciuntur uniuersi-
tates quæ ab ordinationibus, seu
mandatis Roman. Pontif. ad futu-
rum concilium appellant, ut ha-
betur in uersicu. proposito, quod
& per Bullam Pij Secundi, & Iu-
lij Secundi factum est, quas & su-
pra meminimus. Verum, quo rei
huius cognitionem uberio-rem ha-
beamus, præmittenda duo sunt,
Primum Collegia, & capitula, seu
uniuersitates quid sint. Postremo
cur uniuersitates interdiciantur
per Bullam, non autem excom-
municentur, sicut singulares per-
sonæ, de quibus antea egimus.

1 Quoad primum igitur Colle-
gium, seu Capitulum, uel uniuersi-
tas nil aliud est, quam corpus
quoddam fictum ex pluribus ho-
minibus constans uno nomine cõ-
prehensum, ut colligitur ex l. rerũ
mistura. §. tertium. ff. de usucap.

313V

& huiusmodi uniuersitates mo-
do dicuntur Collegia, ut Colle-
gium doctorum, modo Capitula,
ut Capitulum canonicorũ eccle-
siæ Cathedralis, de quibus habe-
tur in tit. de ijs, quæ fiunt a maio-
part. capi. modo Communitates,
& Parlamenta, quæ sunt consilia
ciuitatum, ut habetur etiã in Bul-
la Iulij Secundi, quam supra me-
minimus.

2 Quoad alterum autem ob eam
rem Collegia, & uniuersitates hu-
iusmodi interdici subiectæ, non
excommunicatæ sunt, quoniam
ordinario iure uniuersitas excom-
municari non potest, ut habetur
in cap. Romana. §. in uniuersitate.
de sentent. excommuni. lib. 6. & ut
nos id pluribus probauimus in
Tractatu nostro de censuris, cap.
26. Tab. 2. Quamobrem autem id
factum sit, ea ratio est, quoniam,
cum excommunicatio omnium
pœnarum, quas inurit Ecclesia,
grauissima sit, ut habetur in capi.
corripiantur. 24. quest. 3. & nos id
probauimus in ead. Tab. 2. capi.
ultimo. §. ultimo. nu. 8. & sub uni-
uersitate comprehendantur di-
uersi generis homines, & quod a
maiori parte fit, ab omnibus fa-
ctum esse censeatur, argume. tot.
tit. de ijs, quæ fiunt a maio. par. c.
contingeret sapius innocetes, qui
neque consilium ad id dederunt,
neque consensum præstiterunt, &
ob id innocentes sunt, grauissi-
ma hæc pœna puniri, ut habetur
in cit. cap. Romana. §. in uniuersi-
tatem,

tatem, ne igitur in tantam penam quis innocens incideret alterius culpa, ob eam rem factum est, ut uniuersitates non excommunicentur, & ne impunes abeant, altera leuiori pœna interdicto scilicet subiiciantur. Quid autem interdum hoc operetur in uniuersitate, abũ de nos id egimus in Tractatu nostro de Censuris, capitul. 12. Tabul. 5. His ita præmissis, iam regulam, ut moris nostri est, ponamus.

- S. P. M. M. A.*
- 1 *Vniuersitas in interdictum incidit appellans a Romano Pontif. ad futurum Concilium, quod interdictum, quousque pateat, etiam declaratur.*
 - 2 *Vniuersitati appellans ad futurum concilium a Papa quando in interdictum non incidat.*
 - 3 *Vniuersitas appellanti ad futurum concilium a Papa fauorem præbēs in quam penam incidat.*

S. Collegium, seu uniuersitas quid esset uidimus, iam quãdo in hoc casu Bullam offendens in interdictum incidat, uideamus. Vniuersitas igitur in interdictum incidit, quæ a Romano Pontif. ad futurum concilium appellat, ut habetur id expressum in Bulla. Quæ regula locum habet, uel uniuersitas laicorum, uel clericorum sit, Bulla enim simpliciter,

& generaliter loquitur, ergo simpliciter, & generaliter intelligi debet. argu. h. i. §. & generaliter. ff. de legat. præstan. & l. de pretio. ff. de publi. rem. a.

Item locum habet, quocũque nomine nuncupetur, scilicet uel Collegium, uel Capitulum, uel Consilium, uel Parlamentum, uel Communitas, ob uersic. Quocunque nomine nuncupentur, id que merito, nam (modo uniuersitates sint) nihil intèrest, uoluit enim Bulla uniuersitates interdicto subiicere, ut ex dictis patet, & ex cita. Bullis Pij Secundi, & Iulij Secundi.

Tertio locum habet interdictũ hoc, esto singuli omnes de uniuersitate non cõsenserint, sed maior tantum pars, nam nihilominus uniuersitas interdicto subiecta erit, quandoquidem, quod fit a maiori parte uniuersitatis, ab omnibus factum esse censetur, ut habetur in l. quod maior, ff. ad municip. de incol. & in tit. de ijs quæ fiunt a maior. par. capitu. Quare, esto innocentes aliqui sint, interdicto tamen subiecta uniuersitas erit.

- 2 In hoc tamen interdictum uniuersitas non incidet, ubi a maiori parte uniuersitatis appellatũ nõ fuerit, nam tunc ab uniuersitate id factum non dicitur, ut habetur in eo. tit. de ijs, quæ fiunt a maior. part. cap.

Item in interdictum non incidit, ubi legitimè congregata non

non est, nam nec tunc, quod fit, ab vniuersitate factum id dicitur, quæ autem necessario requiruntur, quo ab vniuersitate facta legitimè dicantur, posuimus in Tractatu nostro de Censuris. cap. 6. §. 1. Tab. 1. Atqui, an singuli, qui auctores fuerunt, vt appellaretur, interdicti nihilominus erunt? Ego cenfeo. hos excommunicatos esse, nam, ex quo ab vniuersitate appellatio facta dici non potest, a singulis facta esse dici necesse est, valet enim argumentum a partiâ enumeratione. argumen. §. actio- num. in Instit. de action. at singuli sic appellâtes, id est singulares personæ ratione hac appellantes in excommunicationem incidunt, vt supra vidimus, ergo & hi quoque in excommunicationem incidunt. argument. l. illud. ff. ad leg. Aquil.

Postremo in interdictum hoc vniuersitas non incidit in casibus in antecedenti parte propositis, vtpote vbi supplicaret, nam id fieri posse antea conclusimus.

3 At quid si vniuersitas non appellet, sed appellanti fauorem, auxiliumve præstet, an in interdictum hoc incidet? Hoc enim Bulla non dicit. Ego tamen cenfeo & in hoc casu in interdictum ipsam incidere, nam vna pars legis aliâ declarat, & antecedentia consequentia. argument. l. si seruus plurium. §. fin. de legat. 1. at supra singulares personæ auxilium, fauoremve præstantes in excommuni-

cationem incidunt, vt supra vidimus, ergo & vniuersitas interdictio subiacebit. Præterea hoc tacite habetur in Bulla Pii Secundi, nã, vt ibi ait, qui scienter consilium, auxilium, fauoremve talibus dederint, pari pœna plestantur. Ad do id in sequenti versiculo haberi. Hæc ibi, si ergo vult ibi Bulla, vt qui auxilium, fauoremve præstiterint, pari pœna puniantur, sicut appellantes: ipsi appellantes, si singulares personæ sint, in excommunicationem incidunt, si vniuersitates in interdictum, ergo ex his patet & hic in interdictum vniuersitatem incidere. Accedit postremo & mens Romani Pontif. & fauor Apostolicæ sedis, ex quibus omnibus & in hoc casu vniuersitates in interdictum hoc incidere concludo, sed de hac parte hæcenus: iam ad postremam veniamus.

Verf. Nec non eos, quorum auxilio, vel fauore appellatum fuerit.

2 Fauorem, auxiliumve præstans appellanti ad futurum concilium, in excommunicationem incidit, quæ regula etiã declaratur.

Hic excommunicatur etiam, qui auxilium, vel fauorem præ-

præstiterunt, quo ad futurum concilium a Romano Pontif. appellatur, quam rem ut dilucidior habeamus, tria præmittenda sunt. Primum quis auxilium præbere dicatur. Alterum quis fauorem præstare. Tertium, an hæc præstas statim in excommunicationem incidat, an post appellationem se cutam.

Quoad primam quæstionem igitur auxilium præstare is dicitur, qui aut re, aut verbis opem ei fert. Re præstando ei pecuniam, quo satisfaciat consiliariis, aduocatis, tabellionibus, & huiusmodi, quorum opera ad appellationem hanc faciendam vitur, item tabellio, qui scribit hanc appellationem. Verbis, qui ei consiliū dat, quomodo formanda sit appellatione, intra quod tempus sit interponenda, & eam licite fieri posse. Item, qui ei, ut testis interest. Quare ob id aduocati, tabelliones, testesque qui ad actionem hanc suas operas præstant, auxilium præstare dicuntur, ut habetur in Bullis Pii Secundi, & Iulii Secundi iam citatis in prima parte huius capituli.

Quoad secundam, fauorem præstare quis dicitur, qui ratione alia hos appellantes adiuuat, utpote ipsos apud se habendo, associando, ne quis eos offendat, litteris apud alios eos commendando, & id generis, ut alibi etiam supra diximus.

Quoad tertiam, breuiter con-

cludendum est in excommunicationem hanc non incidere, nisi appellatio secuta sit, ob verbum illud, Appellatū fuerit, quod præteritum perfectum cum sit, rem perfectam significat. argumen. eorum, quæ dixit Glo. in capitu. quicunque. §. 1. in verb. Innodetur. de hæret. lib. 6. Quamuis per Bullam Iulii Secundi comprehendatur etiam, qui solum id fieri licere consuluerit, & sic esto appellatio secuta non est, quod etiam not. Caieta. in Summ. in verb. Excommunicatio. capit. 25. & Martinus Alfons. de Viualdo in Candelab. in 2. p. in explanatione Bullæ Cœnæ Domini. cas. 2. num. 19. His sic præmissis, iam regulam de more ponamus.

In excommunicationem hanc igitur incidunt ii, quorum auxilio, vel fauore a Romano Pontif. ad concilium futurum appellatū fuerit, ut habetur in versicul. proposito. Quæ excommunicatio afficit vel re, vel verbis hæc præstet, nam Bulla non distinguit, ergo nec nos distinguere debemus. argument. l. de pretio. ff. de publ. in rem act.

Secundo excommunicatio hæc afficit non solum, qui hæc præstant in ipsa appellatione, ut potest si eam scribant, si ut testes interfint, verum etiam etsi antea ad id opem tulerunt, nam & ob eam rem Aduocatos, tabelliones, testes comprehendi proxime diximus.

Postremo vel per se, vel per alios id agant, & hoc ob eadem rationem, quoniam Bulla nō distinguit.

Excipiuntur tamen nonnulli, qui pœnam hanc euadunt, nam primo qui consulit, vt appellaretur, in excommunicationem tamen hanc non incidit, si appellatum non sit, quando quidem Bulla hæc perfectum postulat, vt prædiximus, ob verbū illud appellatum fuerit, atque sic dixit Nauar. in Man. capitu. 27. numer. 58. versu. Tertia, & Iacob. de Grass. lib. 4. decis. cas. cons. in expositione Bullæ Cœnæ Domini, capitul. 2. numer. 47. quamuis incidat in excommunicationem Bullæ Iulii Secundi, & Tolet. in Bulla Cœnæ Domini, capitulo 10. numero quinto.

Secundo in excommunicationem hanc non incidit, qui probabiliter hæc ignorans fecit, vt pote rusticus testis adhibitus est ad appellationem interponendam, vel associatus est eum, qui ibat ad appellandum, etenim ignorantia huiusmodi probabilis excusat, argumen. capi. Apostolicæ. de cler. excomm. min. & capit. fin. de conflictu. lib. 6. Præterea hoc probatur per Bullam Pii Secundi, vbi excommunicantur, qui scienter hæc fecerint, ergo secus, si ignorant, atque idcirco, & in casu nostro idem dicendum, vna enim lex a liam declarat, & vetustior recentem. argumen. leg. nō est nouum,

cum duabus seq. ff. de leg. Sed de hoc Capite satis, ad aliud veniamus.

De excommunicatione lata contra Piratas, eorumque Fautores.

Cap. III.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, ac latrones Maritimos, discurrētes Mare nostrum, præcipue a Monte Argentario vsque ad Terracina; Ac omnes eorum fautores, receptatores, Defensores.

S V M M A

Pirata quinam sint, & unde dicti.

IN hoc capite excommunicantur Pirata, eorumque fautores. Diuiditur autem in duas partes, quarum secunda incipit ibi, Ac omnes eorum fautores. De prima igitur agamus, quam vt dilucidiorē habeamus, duo præmittenda sunt. Primum quinam Pirata, Cursarii, ac latronculi maritimi sint. Deinde, an iure antiquo punirentur.

Quoad primum igitur sciendum